

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 16 och 51 § i lagen om allmänt bostadsbidrag och om temporär ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om allmänt bostadsbidrag ändras så att de maximala boendeutgifterna höjs första gången i motsvarighet till förändringen i boendeutgifterna vid ingången av 2017. Dessutom föreslås det att bindningen av bassjälvriskandelen till inkomsterna skärps inom det allmänna bostadsbidraget. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare föreslås bli ändrad så att samma utgifter för uppvärmning, vatten och underhåll, genomsnittliga boendeutgifter och maximibelopp för boendeutgifterna som tillämpades 2015 ska tillämpas också 2016.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2016 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Det allmänna bostadsbidraget	3
1.2 Bostadsbidraget för pensionstagare	4
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	6
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	7
DETALJMOTIVERING	8
1 LAGFÖRSLAG	8
1.1 Lagen om allmänt bostadsbidrag	8
1.2 Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	8
2 IKRAFTTRÄDANDE	8
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	9
LAGFÖRSLAG	10
Lag om ändring av 16 och 51 § i lagen om allmänt bostadsbidrag.....	10
Lag om temporär ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	11
BILAGOR.....	12
PARALLELLTEXT	12
Lag om ändring av 16 och 51 § i lagen om allmänt bostadsbidrag.....	12
Lag om temporär ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	14

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Det allmänna bostadsbidraget

Syftet med det allmänna bostadsbidraget är att minska låginkomsttagarnas boendeutgifter och garantera en skälig boendenivå. Allmänt bostadsbidrag kan betalas till hushåll med låga inkomster som bor i Finland. Personer som stadigvarande bor i samma bostad anses utgöra ett hushåll.

Bostadsbidrag beviljas för boendeutgifter för en sådan hyresbostad, bostadsrättsbostad eller ägarbostad i Finland som ska betraktas som stadigvarande bostad. I fråga om hyresbostäder är villkoret att besittningen av bostaden grundar sig på ett hyresavtal enligt lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995).

Bestämmelserna om allmänt bostadsbidrag förtydligades och förenklades genom den lag (938/2014) som trädde i kraft vid ingången av 2015. Bostadsbidrag beviljas på basis av helhetshyror som bestäms utifrån hushållets storlek och bostadens läge, samt på basis av självriskandelar som bestäms linjärt utifrån bruttoinkomsterna. I samband med reformen slopades också rätten att välja mellan bostadsbidrag för pensionstagare och allmänt bostadsbidrag. Därför omfattas de barnfamiljer som lyft bostadsbidrag för pensionstagare av det allmänna bostadsbidraget vid den följande justeringen.

Hushållen beviljas allmänt bostadsbidrag på basis av det sammanlagda beloppet av de fortlöpande månadsinkomster som medlemmarna i hushållet har. Allmänt bostadsbidrag beviljas för 80 procent av skillnaden mellan de godtagbara boendeutgifterna och bassjälvriskandelen. Godtagbara boendeutgifter är de boendeutgifter som ska beaktas vid beviljande av bostadsbidrag upp till de maximala belopp som bestäms i lagen. Bassjälvriskandelen är 40 procent av de inkomster som överstiger den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag. Den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag är 555 euro. Det föreslås att den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag höjs med 92 euro för varje vuxen och med 205 euro för varje minderårigt barn som hör till hushållet. Inkomstgränsen beror således på hushållets storlek och antalet minderåriga barn så, att självrisken på samma inkomstnivå minskar när hushållets storlek och antalet minderåriga barn ökar. Samma beräkningsformel tillämpas i alla kommungrupper och hushåll oavsett inkomstnivå. Den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag har samordnats med nivån på arbetsmarknadsstödet. Den som får arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning betalar en självriskandel på 20 procent av de godtagbara, dock högst maximala boendeutgifterna.

I det allmänna bostadsbidraget beaktas som boendeutgifter i hyres- och aktielägenheter hyran eller vederlaget och därutöver vattenavgifter och uppvärmningskostnader som betalas separat. I vattenavgifterna och uppvärmningskostnaderna beaktas ett genomsnittsvärde som bestäms enligt hushållets storlek. Som underhållsutgifter i andra ägarbostäder beaktas sådana underhållsutgifter som bestäms utifrån bostadens läge och hushållets storlek. I samtliga ägarbostäder beaktas i boendeutgifterna dessutom som finansieringsutgifter 73 procent av de årliga räntorna på personliga bolån. Tomtlega och fastighetsskatt godkänns inte som boendeutgifter.

De maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget bestäms utifrån hushållets storlek och bostadens läge. De maximala boendeutgifterna justeras årligen för att motsvara förändringen i Statistikcentralens hyresindex. I fråga om hyresbostäder är de maximala boendeutgifterna i enpersonshushåll beroende på bostadens läge 362–508 €/månad, i två personers hushåll 527–735 €/månad, i tre personers hushåll 675–937 €/månad och i fyra per-

soners hushåll 804–1 095 €/månad. I fråga om aktiebostäder är det totala beloppet av de maximala boendeutgifterna samma som i fråga om hyresbostäder men det är uppdelat i underhållsutgifter och finansieringsutgifter. De maximala underhållsutgifterna för hyresbostäder är 30 procent av beloppet av de maximala boendeutgifterna (i enpersonshushåll 109–152 €/månad) medan återstående 70 procent av beloppet kan godkännas som maximala finansieringsutgifter (i enpersonshushåll 253–356 €/månad). Om underhållsutgifterna för en ägarbostad överstiger det maximala beloppet för underhållsutgifterna godkänns 73 procent av den överstigande delen som finansieringsutgifter.

Beloppet av det allmänna bostadsbidraget justeras varje år. Nivån på bostadsbidraget kan emellertid justeras före årsjusteringen om hushållets storlek förändras, om hushållets inkomster stiger med mer än 400 euro eller sjunker med minst 200 euro i månaden eller om hushållets boendeutgifter stiger eller sjunker med minst 50 euro i månaden.

Vid ingången av september 2015 infördes ett förvärvsinkomstavgift på 300 euro vid fastställandet av bostadsbidraget. Förvärvsinkomstavgift görs i de sammanlagda löneinkomsterna och inkomsterna som företagare för varje medlem i hushållet. Syftet med förvärvsinkomstavgiften är att sänka tröskeln för att ta emot arbete.

Allmänt bostadsbidrag betalades i december 2014 till 206 100 hushåll, som bestod av sammanlagt 379 400 personer. Det genomsnittliga bostadsbidraget till hushållen var 295 euro i månaden. Hushållens boendeutgifter var i genomsnitt 598 euro i månaden. Bidraget till ensamboende var i genomsnitt 241 euro medan ensamboendes genomsnittliga boendeutgifter var 469 euro. Det allmänna bostadsbidraget täckte i genomsnitt 49 procent av boendeutgifterna, när boendeutgifterna för såväl hyresbostäder som ägarbostäder tas i beaktande.

Antalet personer som får allmänt bostadsbidrag liksom också anslagsbehovet har ökat kraftigt sedan 2009 till följd av bostadsbidragsreformerna, de ökande boendeutgifterna och i synnerhet till följd av det ökade antalet arbetslösa och långtidsarbetslösa. Användningen av anslagen för bostadsbidrag var 54 procent större 2014 än 2009. Under motsvarande tidsperiod ökade antalet bidragstagare med 27 procent och det genomsnittliga bidraget med 18 procent. Förändringen berodde delvis på de reformer av bostadsbidraget som genomfördes 2012 och 2014.

1.2 Bostadsbidraget för pensionstagare

Syftet med bostadsbidraget enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) är att sänka boendeutgifterna för pensionstagare med låga inkomster och komplettera tryggheten av den grundläggande försörjningen i fråga om dem som har liten pension.

Rätt till bostadsbidrag för pensionstagare har den som fyllt 16 år och som får ålderspension, efterlevandepension, invalid- och sjukpension eller garantipension enligt folkpensionslagen eller lagen om pension för arbetstagare eller någon motsvarande lag som betalas på grundval av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande. Rätt till bostadsbidrag för pensionstagare har också den som på grundval av full arbetsoförmåga enligt lagstadgad olycksfallsförsäkring, lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) får fortlöpande olycksfallspension, livränta, sjukpension, efterlevandepension, försörjningspension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan. Rätt till bostadsbidrag för pensionstagare har dessutom den som får fortlöpande olycksfallspension eller livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt fortlöpande sjukpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har förflutit från trafikskadan. Också en

förmån från utlandet som motsvarar dessa förmåner berättigar till bostadsbidrag för pensionstagare.

Bostadsbidrag beviljas både för hyresboende och boende i ägarbostad. Bostadsbidrag beviljas endast för en stadigvarande bostad, och bostaden ska ligga i Finland. Bostadsbidrag för pensionstagare betalas inte för dem som får offentlig institutionsvård, om vården fortgår i mer än nio månader. Bostadsbidraget beviljas inte heller dem som får allmänt bostadsbidrag.

Bostadsbidrag för pensionstagare betalas till ett belopp som är 85 procent av de skäligen boendekostnader som överstiger bassjälvriskandelen och den tilläggssjälvriskandel som bestäms på basis av inkomsterna. Bassjälvriskandelen inom boendeutgifterna är densamma för samtliga pensionstagare, nämligen 617,97 euro per år. Från de boendekostnader som ersätts avdras utöver bassjälvriskandelen en tilläggssjälvriskandel som är 40 procent av den del av årsinkomsten som överstiger inkomstgränsen för bidragstagaren och dennes make eller maka. För ensamboende är inkomstgränsen för tilläggssjälvriskandelen 8 783 euro. För den som är gift eller lever i ett samboförhållande är inkomstgränsen 12 875 euro, om den andra parten inte har rätt till bostadsbidrag. När båda makarna eller samborna har rätt till bostadsbidrag är inkomstgränsen 14 108 euro. Det minsta belopp bostadsbidrag som betalas är 6,76 euro i månaden och 3,38 euro i månaden i fråga om makar eller sambor. Ovannämnda penningbelopp är bundna till folkpensionsindex och anges enligt 2015 års nivå.

När bostadsbidraget för pensionstagare beräknas beaktas som årsinkomst de fortlöpande eller årligen återkommande bruttoinkomsterna för sökanden och sökandens make eller sambo. Som inkomst betraktas utöver pensionsinkomster alla regelbundna förvärvs- och kapitalinkomster i fråga om vilka det inte särskilt har föreskrivits att de utgör prioriterade inkomster. Som årsinkomst beaktas också en del av förmögenheten. Som förmögenhet beaktas dock inte den bostad som är i personens eget bruk eller andelen i ett dödsbo.

Bostadsbidrag för pensionstagare betalas för skäligen boendeutgifter. Som boendekostnader beaktas hyra eller vederlag för bostad, boendeutgiftsandelen i serviceavgiften vid en boendeserviceenhet, tomtleigoavgift som betalas separat samt räntor på lån för anskaffning eller underhåll av ägarbostad. Vidare beaktas kostnader för uppvärmning, vatten och underhåll som gäller det egnahemshus som den sökande äger och bor i till ett belopp som motsvarar de normkostnader som statsrådet årligen fastställer. Normkostnader för uppvärmning och vatten tillämpas också på aktie- och hyresbostäder, om kostnader för vatten och uppvärmning inte ingår i vederlaget eller hyran eller om sökanden inte betalar en separat, fast vattenavgift. När uppvärmningskostnaderna beräknas godkänns som skälig bostadsyta för en ensamboende person högst 70 kvadratmeter. Som boendekostnader beaktas vidare räntor på lån för anskaffning av bostadsrätt enligt lagen om bostadsrättsbostäder (650/1990) och räntor på lån för anskaffning av delägarbostad som avses i 3 § i lagen om bostadsköp (843/1994).

I bostadsbidraget för pensionstagare justeras de skäligen boendeutgifterna årligen genom förordning av statsrådet. Utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll och de genomsnittliga boendeutgifterna justeras årligen högst i motsvarighet till förändringen i boendeutgifterna. Boendeutgifternas maximibelopp är bundna till folkpensionsindex och dessutom justeras maximibeloppen årligen så att de motsvarar förändringen i boendeutgifterna.

Beloppet av bostadsbidraget för pensionstagare justeras senast när två år förflutit sedan bidraget beviljades eller senast justerades. Bostadsbidrag betalas till bidragstagaren varje månad.

I slutet av 2014 lyfte 192 000 personer bostadsbidrag för pensionstagare. Bostadsbidraget för pensionstagare var i genomsnitt 214 euro och bidragstagarnas boendeutgifter i genomsnitt 466 euro i månaden. Bostadsbidraget för pensionstagare täckte i genomsnitt 46 procent av boende-

utgifterna. När det gäller bostadsbidraget för pensionstagare har användningen av anslaget ökat med 34 procent från 2009 till 2014, medan antalet bidragstagare har ökat med 7,6 procent och det genomsnittliga bidraget har ökat med 26 procent.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering ska grunderna för det allmänna bostadsbidraget ses över så att utgifterna för det allmänna bostadsbidraget minskar med 25 miljoner euro per år, vilket inkluderar en ökning av utgifterna för utkomststødet. Enligt regeringsprogrammet ska ändringarna i grunderna för bostadsbidraget göras i samband med den årliga justeringen, vilket innebär att besparingen är 15 miljoner euro under verkställighetsåret. Enligt budgetpropositionen för 2016 ska grunderna för det allmänna bostadsbidraget ses över så att utgifterna för det allmänna bostadsbidraget minskar med 21 miljoner euro 2016.

Det föreslås att den besparing på 21 miljoner euro som i budgetpropositionen för 2016 föreslås för det allmänna bostadsbidraget ska genomföras genom en höjning av bassjälvriskandelen och genom att 2016 tillämpa samma maximala boendeutgifter som 2015.

Med bassjälvriskandel enligt lagen om allmänt bostadsbidrag avses den andel av de inkomster som överskrider de i lagen angivna gränsvärdena som hushållet måste använda för att täcka boendeutgifterna innan bostadsbidrag kan beviljas för de återstående boendeutgifterna. För närvarande höjer inkomster som överskrider gränsvärdena bassjälvriskandelen med 40 procent i fråga om den överskridande delen. Det föreslås att inverkan av inkomsterna höjs till 42 procent av de inkomster som överskrider gränsvärdena. I gränsvärdena föreslås inga ändringar.

De maximala boendeutgifterna enligt lagen om allmänt bostadsbidrag är bundna till det hyresindex på årsnivå som beskriver utvecklingen i hyresnivån i hela landet och för samtliga hyresbostäder och som fastställs av Statistikcentralen. De maximala boendeutgifterna för 2015 bör justeras första gången vid ingången av 2016 i enlighet med förändringen i hyresindex. Det föreslås att de maximala boendeutgifterna höjs första gången vid ingången av 2017.

Det föreslås vidare att inte heller de kostnader för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifter och de maximala boendeutgifter som avses i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare höjs 2016. Enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare ska utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifterna och boendeutgifternas maximibelopp justeras årligen genom förordning av statsrådet i motsvarighet till förändringen i boendeutgifterna. Det föreslås att utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifterna och boendeutgifternas maximibelopp hålls på samma nivå 2016 som de är i statsrådets förordning om grunderna för bestämmande av bostadsbidraget för pensionstagare 2015 (1019/2014). Detta motsvarar den ändring som föreslås i lagen om allmänt bostadsbidrag.

3 Propositionens konsekvenser

År 2014 var utgifterna för bostadsbidraget för pensionstagare sammanlagt 498 miljoner euro och utgifterna för det allmänna bostadsbidraget 742 miljoner euro. Det beräknas att utgifterna för bostadsbidraget för pensionstagare 2015 är 530 miljoner euro och att utgifterna 2016 är 557 miljoner euro. Utgifterna för det allmänna bostadsbidraget beräknas vara 920 miljoner euro 2015.

Frysningen av de maximala boendeutgifter som tillämpas i det allmänna bostadsbidraget 2016 minskar utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 15 miljoner euro 2016. På årsnivå minskar frysningen utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 25 miljoner euro. Skärpningen av inkomsternas inverkan på bassjälvriskandelen från 40 procent till 42 procent minskar utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 7 miljoner euro 2016 och med 12 miljoner euro per år. Således minskar de föreslagna ändringarna i det allmänna bostadsbidraget utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med sammanlagt 22 miljoner euro 2016 och med 37 miljoner euro per år. Utgifterna för utkomststöd ökar med uppskattningsvis 5 miljoner euro 2016 och med 8 miljoner euro på årsnivå. Propositionens ekonomiska konsekvenser avviker från budgetpropositionen för 2016, vilket beror på att bostadsstödet för pensionstagare inte sammanslås med det allmänna bostadsstödet.

Frysningen av de utgifter för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifter och boendeutgifternas maximibelopp som tillämpas i bostadsbidraget för pensionstagare 2016 minskar utgifterna för bostadsbidraget för pensionstagare med 4,6 miljoner euro 2016 och med 9 miljoner euro per år.

Frysningen av de maximala boendeutgifter som tillämpas i det allmänna bostadsbidraget och bostadsbidraget för pensionstagare 2016 lär öka antalet bidragstagare som överskrider de maximala boendeutgifterna och utgifterna för utkomststöd. År 2016 hade höjningen av de maximala boendeutgifterna av allmänt bostadsbidrag varit 3,2 procent och höjningen av bostadsbidraget för pensionstagare 3,3 procent. År 2015 överskred uppskattningsvis ca 70 procent av bidragstagarna av allmänt bostadsbidrag de maximala boendeutgifterna och den genomsnittliga överskridningen var ca 124 euro. De maximala boendeutgifterna för pensionstagare överskreds av uppskattningsvis 24 procent av bidragstagarna år 2015 och den genomsnittliga överskridningen var ca 88 euro.

Skärpningen av den bindning av bassjälvrisk till inkomsterna som tillämpas i det allmänna bostadsbidraget från 40 procent till 42 procent skulle 2016 gälla ca 105 000 bidragstagare, och leda till att deras bostadsbidragsnivå sjunker med i genomsnitt 9 euro. Skärpningen av inkomstbindningen leder till en liten sänkning av den övre gränsen för det inkomstbelopp som berättigar till bostadsbidrag, alltså den inkomstgräns som när den överskrider inte berättigar till bostadsbidrag. Skärpningen av inkomstbindningen påverkar dock inte bostadsbidragets nivå för dem som har de lägsta inkomsterna. Inkomstgränsen för fullt bostadsbidrag bibehålls på 730 euro per månad. Detta innebär att en person som får arbetsmarknadsstöd fortfarande får bostadsbidrag till fullt belopp. Också den minsta möjliga bassjälvriskandelen bibehålls oförändrad, 10 euro per månad.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten.

Propositionen har förhandlats med Kommunförbundet, men propositionen har inte behandlats på delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltningens egentliga möte.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgeten för 2016 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om allmänt bostadsbidrag

16 §. Bassjälvriskandel. I paragrafen föreskrivs det om beräkningen av den bassjälvriskandel som fastställs utifrån hushållets sammanlagda inkomster. Enligt paragrafen är den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag 555 euro. Det föreslås att den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag höjs med 92 euro för varje vuxen och med 205 euro för varje minderårigt barn som hör till hushållet. Enligt den gällande paragrafen är bassjälvriskandelen 40 procent av de inkomster som ska beaktas i bostadsbidraget, med avdrag för det inkomstbelopp som berättigar till fullt bidrag. Paragrafen föreslås bli ändrad så att bassjälvriskandelen är 42 procent av de inkomster som ska beaktas i bostadsbidraget, med avdrag för det inkomstbelopp som berättigar till fullt bidrag.

51 §. Indexbindning. Enligt paragrafen är de belopp som anges i lagen i huvudsak bundna vid folkpensionsindex. I 4 mom. föreskrivs det närmare om årlig justering av de maximala boendeutgifterna. Hyresutvecklingen följs med hjälp av förändringen i Statistikcentralens hyresindex på årsnivå. Förändringen i hyresindex räknas utifrån nivån 2010 (2010=100). Den maximala hyresnivå som fastställs i lagen motsvarar nivån på de maximala boendeutgifterna som tillämpas 2015 enligt hyresindexet för 2013. Således justeras de maximala boendeutgifterna för 2015 som fastställts vid ikraftträdandet av lagen första gången vid ingången av 2016 i enlighet med förändringen i hyresindex. Till följd av besluten om besparingar i statsfinanserna föreslås det att momentet ändras så att de maximala boendeutgifterna för 2015 och 2016 justeras första gången vid ingången av 2017 i enlighet med förändringen i hyresindex. Den maximala hyresnivå som fastställs i lagen motsvarar nivån på de maximala boendeutgifterna som tillämpas 2015 enligt hyresindexet för 2014.

1.2 Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

54 §. Justering av utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll samt av boendeutgifternas maximibelopp. Enligt 1 mom. justeras årligen genom förordning av statsrådet utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll enligt 9 § 4 mom. samt de genomsnittliga boendeutgifterna enligt 9 § 5 mom. högst i motsvarighet till förändringen i boendeutgifterna. Enligt 2 mom. binds boendeutgifternas maximibelopp vid förändringar i prisnivån så som bestäms i lagen om folkpensionsindex, och dessutom justeras maximibeloppet varje år genom förordning av statsrådet så att det motsvarar förändringen i boendeutgifterna. Det föreslås att till paragrafen temporärt fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket de belopp som avser utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll, de genomsnittliga boendeutgifterna samt boendeutgifternas maximibelopp 2016 ska vara desamma som år de som föreskrivs för 2015 i statsrådets förordning (1019/2014).

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016. Lagen om temporär ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare föreslås gälla till den 31 december 2016.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den sociala tryggheten för stöd till boende spelar en roll för de grundläggande fri- och rättigheterna framför allt med avseende på 19 § 4 mom. i grundlagen (GrUU 10/2011 rd, GrUU17/2014 rd). Momentet föreskriver att det allmänna ska främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende. Det allmänna verkställer denna skyldighet enligt grundlagen genom olika former av bostadsbidrag, till vilka hör det allmänna bostadsbidraget, bostadsbidraget för pensionstagare, bostadstillägget till studiestödet och delvis militärunderstödet. Det allmänna främjar vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende också på annat sätt, t.ex. genom subventioner till bostadsbyggande och skatteavdrag för räntor på ägarbostäder.

Bostadsbidraget är av betydelse med avseende inte bara på 19 § 4 mom. i grundlagen utan också på grundläggande försörjning enligt 19 § 2 mom. och oundgänglig försörjning och omsorg enligt 19 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 10/2011 rd, GrUU 17/2014 rd). Med hjälp av bostadsbidraget kan man sänka boendeutgifterna så att de motsvarar bidragstagarnas betalningsförmåga.

I propositionen föreslås det att de maximala boendeutgifterna inom det allmänna bostadsbidraget och bostadsbidraget för pensionstagare år 2016 inte ska höjas så att de motsvarar förändringen i boendeutgifterna. Att ingen höjning görs i de maximala boendeutgifterna påverkar inte nivån på det bostadsbidrag som betalas till förmånstagarna, men nivån på bostadsbidraget kommer inte att stiga i takt med en eventuell höjning av hyran, om boendeutgifterna är höga. I propositionen föreslås dessutom att bassjälvriskandelen inom det allmänna bostadsbidraget höjs. Skärpningen av den bindning av bassjälvrisk till inkomsterna som tillämpas i det allmänna bostadsbidraget från 40 procent till 42 procent skulle gälla ca 105 000 bidragstagare, och leda till att deras bostadsbidragsnivå sjunker med i genomsnitt 9 euro.

De föreslagna ändringarna innebär inget väsentligt ingrepp i den grundläggande försörjningen. Beloppet av bostadsbidraget har inte garanterats på så sätt att bidragen inte kan minska när systemet förändras. Propositionen äventyrar således inte de rättigheter som tryggas i 19 § i grundlagen, och därför anser regeringen att de föreslagna lagändringarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 16 och 51 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 16 § 1 mom. och 51 § 4 mom. som följer:

16 §

Bassjälvriskandel

Bassjälvriskandelen är 42 procent av de inkomster som ska beaktas i bostadsbidraget, med avdrag för det inkomstbelopp som berättigar till fullt bidrag. Den inkomst som berättigar till fullt bidrag är 555 euro, med ett tillägg på 92 euro för varje vuxen som hör till hushållet och med 205 euro för varje barn som hör till hushållet. Om bassjälvriskandelen är mindre än 10 euro beaktas den inte.

51 §

Indexbindning

De maximala boendeutgifterna binds till det hyresindex på årsnivå som beskriver utvecklingen i hyresnivån i hela landet och för samtliga hyresbostäder som Statistikcentralen fastställer, och vars poängtal år 2010 var 100, så att de belopp som anges i 10 § motsvarar det fastställda poängtalet för hyresindexet för 2014. De maximala boendeutgifterna justeras första gången vid ingången av 2017 i enlighet med förändringen i hyresindex.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om temporär ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas temporärt till 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) ett nytt 3 mom. som följer:

54 §

Justering av utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll samt av boendeutgifternas maximibelopp

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska de belopp som avser utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll och de genomsnittliga boendeutgifterna samt boendeutgifternas maximibelopp år 2016 vara desamma som år 2015.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2016.

Helsingfors den 24 november 2015

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä

1.

Lag

om ändring av 16 och 51 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 16 § 1 mom. och 51 § 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

16 §

Bassjälvriskandel

Bassjälvriskandelen är 40 procent av de inkomster som ska beaktas i bostadsbidraget, med avdrag för det inkomstbelopp som berättigar till fullt bidrag. Den inkomst som berättigar till fullt bidrag är 555 euro, med ett tillägg på 92 euro för varje vuxen som hör till hushållet och med 205 euro för varje barn som hör till hushållet. Om bassjälvriskandelen är mindre än 10 euro, beaktas den inte.

51 §

Indexbindning

De maximala boendeutgifterna binds till det hyresindex på årsnivå (2010=100) som beskriver utvecklingen i hyresnivån i hela landet och för samtliga hyresbostäder och som fastställs av Statistikcentralen så att de belopp som anges i 10 § motsvarar det fastställda poängtalet för hyresindexet för 2013. De i lag fastställda maximala boendeutgifterna för 2015 justeras första gången vid ingången av 2016 i enlighet med förändringen i hyresindex.

Föreslagen lydelse

16 §

Bassjälvriskandel

Bassjälvriskandelen är 42 procent av de inkomster som ska beaktas i bostadsbidraget, med avdrag för det inkomstbelopp som berättigar till fullt bidrag. Den inkomst som berättigar till fullt bidrag är 555 euro, med ett tillägg på 92 euro för varje vuxen som hör till hushållet och med 205 euro för varje barn som hör till hushållet. Om bassjälvriskandelen är mindre än 10 euro beaktas den inte.

51 §

Indexbindning

De maximala boendeutgifterna binds till det hyresindex på årsnivå som beskriver utvecklingen i hyresnivån i hela landet och för samtliga hyresbostäder som Statistikcentralen fastställer, och vars poängtal år 2010 var 100, så att de belopp som anges i 10 § motsvarar det fastställda poängtalet för hyresindexet för 2014. De maximala boendeutgifterna justeras första gången vid ingången av 2017 i enlighet med förändringen i hyresindex.

RP 127/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om temporär ändring av 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas temporärt till 54 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

54 §

Justering av utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll samt av boendeutgifternas maximibelopp

Föreslagen lydelse

54 §

Justering av utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll samt av boendeutgifternas maximibelopp

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska de belopp som avser utgifterna för uppvärmning, vatten och underhåll och de genomsnittliga boendeutgifterna samt boendeutgifternas maximibelopp år 2016 vara desamma som år 2015.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2016.
